12.4.2021

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

Liikenne- ja viestintävaliokunta O 10/2021 vp

Valtiokonttorin lausunto liittyen romutuspalkkiota koskevan lain soveltamisessa ilmenneisiin epäselvyyksiin

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Valtiokonttorin lausuntoa romutuspalkkiota koskevan lain soveltamisessa ilmenneiden epäselvyyksien vuoksi. Tämän vuoksi Valtiokonttori lausuu asiaan liittyvän valtion vahingonkorvausvastuun kannalta seuraavaa:

Taustaa

Asiassa toistaiseksi esitetyn selvityksen mukaan Liikenne- ja viestintäviraston toimesta annettu informaatio ajoneuvojen romutuspalkkiota koskevan lain soveltamisesta on ollut virheellistä siltä osin, kun kyseessä on ollut romutuspalkkioon oikeutettujen autojen lukumäärästä yhtä uutta autoa ostettaessa. Tämän seurauksena on syntynyt tilanteita, joissa henkilöt ovat olleet uskossa, että voivat nippuromuttaa useampia omistamiaan vanhoja autoja ja käyttää näin saamansa rahat uuden auton hankintaan. Kun sittemmin on selvinnyt, että romutuspalkkion voikin saada vain yhdestä vanhasta autosta, on mahdollista, että saamatta jääneiden romutuspalkkioiden osalta syntyy vahinkoa joka henkilölle itselleen tai auton myyneelle autoliikkeelle.

Liikenne- ja viestintävirasto samoin kuin liikenne- ja viestintäministeriö ovat todenneet annetun informaation olleen virheellistä.

Säädösperuste

Valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain (978/2014) mukaan Valtiokonttori on, eräin poikkeuksin, toimivaltainen viranomainen valtioon kohdistuvan vahingonkorvausvaatimuksen käsittelyyn silloin, kun vaatimus perustuu valtion viranomaisen virheeseen tai laiminlyöntiin taikka toimintaan, josta valtio vastaa tahallisuudesta tai huolimattomuudesta riippumatta.

Tämän vuoksi tästä asiasta mahdollisesti esitettävien vahingonkorvausvaatimusten käsittely kuuluu Valtiokonttorin toimivaltaan.

Vahingonkorvauslain (412/1974) 3 luvun 2 §:n mukaan julkisyhteisö on velvollinen korvaamaan julkista valtaa käytettäessä virheen tai laiminlyönnin johdosta aiheutuneen vahingon, milloin toimen tai tehtävän suorittamiselle sen laatu ja tarkoitus huomioon ottaen kohtuudella asetettavia vaatimuksia ei ole noudatettu.

Edelleen lain 3 luvun 4 §:n mukaan, jos valtion tai kunnan viranomaisen virheellisen ratkaisun johdosta vahinkoa kärsinyt on pätevättä syyttä jättänyt

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/c21fbf1f-43b0-4015-93a7-23a10944a940
VISMA Sign
www.vismasign.com

hakematta muutosta siihen, ei hänellä ole oikeutta saada valtiolta tai kunnalta korvausta vahingosta, jolta hän hakemalla muutosta olisi voinut välttyä.

Valtiokonttorin käsityksen mukaan valtio on vahingonkorvauslain 3:2 §:n mukaan vastuussa romutuspalkkioasiassa annetun neuvonnan ja muun informoinnin mahdollisesti kohderyhmälle aiheuttamasta vahingosta, mitä tukee myös Liikenne- ja viestintäviraston oma näkemys toiminnastaan.

Mainitun lain 3:4 § edellyttää, että viranomaisen virheellisen ratkaisun vuoksi vahinkoa kärsineen tulee hakea ratkaisuun muutosta ennen kuin hänellä olisi oikeutta vahingonkorvaukseen. Tältä osin Valtiokonttori katsoo, että kyseenä olevassa asiassa ei varsinaisesti ole kysymys Liikenne- ja viestintäviraston tekemän romutuspalkkiopäätöksen oikeellisuudesta, vaan siitä, että viranomaisen antama neuvonta ja muu informointi on ollut virheellistä. Näin ollen edellytyksenä vahingonkorvausvaatimuksen käsittelyyn ei ole tarpeen pitää muutoksenhakua Liikenne- ja viestintäviraston antamaan päätökseen ja koska neuvonnan osalta muutoksenhausta ei ole erikseen säädetty, niin vahingonkorvausvaatimuksen voi laittaa vireille heti, kun Liikenne- ja viestintävirasto on päätöksensä antanut.

Vahingonkorvauslain 5 luvun 1 §:n mukaan vahingonkorvaus käsittää hyvityksen henkilö- ja esinevahingosta sekä tietyin edellytyksin kärsimyksestä. Milloin vahinko on aiheutettu muun muassa julkista valtaa käytettäessä taikka milloin muissa tapauksissa on erittäin painavia syitä, käsittää vahingonkorvaus hyvityksen myös sellaisesta taloudellisesta vahingosta, joka ei ole yhteydessä henkilö- tai esinevahinkoon.

Käsillä olevassa asiassa syntynyt vahinko lienee pääosin ns. puhdasta taloudellista vahinkoa. Tämä ei kuitenkaan luo estettä vahingon korvattavuudella, koska kyseessä on julkista valtaa käytettäessä syntynyt vahinko.

Prosessi

Valtion vahingonkorvaustoiminasta annetun lain 3 §:n mukaan Valtiokonttorin tulee ennen vahingonkorvausasian ratkaisua varata sille viranomaiselle, jonka toimialalla vahinko on aiheutettu, tilaisuus tulla kuulluksi, jollei kuuleminen ole ilmeisen tarpeetonta.

Valtiokonttori on Liikenne- ja viestintäviraston kanssa sopinut, että samassa yhteydessä, kun virasto antaa oman romutuspalkkiopäätöksensä, se ohjeistaa päätöksen saajaa vahingonkorvausasian hoitamisessa Valtiokonttorin kanssa. Tarkoitus on, että sellaisissa tapauksissa, joissa Liikenne- ja viestintävirasto katsoo, että virheellisen ohjeistuksen nojalla toimineella hakijalla olisi oikeus useampaan kuin yhteen romutuspalkkioon, hakijaa neuvotaan toimittamaan Valtiokonttorille osoitettu vahingonkorvaushakemus Liikenne- ja viestintävirastoon, jolloin virasto voi kerralla toimittaa useita samankaltaisia hakemuksia lausuntonsa ja tarpeellisten selvitystensä kera Valtiokonttoriin. Tällä menettelyllä vältetään hakemusten edestakaista siirtelyä Valtiokonttorin ja Liikenne- ja viestintäviraston välillä ja saavutetaan siten merkittävää säästöä hakemusten käsittelyajassa.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/c21fbf1f-43b0-4015-93a7-23a10944a940
VISMA Sign
www.vismasign.com

12.4.2021

Oletettavaa on, että Liikenne- ja viestintäviraston hakija- ja ajoneuvokohtaisten selvitysten perusteella vahingonkorvausten käsittely Valtiokonttorissa on ns. selvissä tapauksissa varsin joutuisaa. Toisaalta korvauskäsittelyn henkilöresurssit asettavat omat rajoitteensa etenkin, jos hakemuksia tulee kovin runsaasti. Siltä osin kun hakijan vaatimukset poikkeavat Liikenne- ja viestintäviraston ja Valtiokonttorin näkemyksistä esimerkiksi korvauksen määrän suhteen, annetaan hakijalle mahdollisuus lausua käsityksensä esitetyistä näkemyksistä. Tämä tuo luonnollisestikin viivettä asian ratkaisuun.

Esitetyt vahingonkorvausvaatimukset tulee aina arvioida yksilöllisesti ja koska Valtiokonttoriin ei toistaiseksi ole tullut yhtään korvaushakemusta, jossa olisi ollut Liikenne- ja viestintäviraston selvitys mukana, ei maksettavien korvausten määriin voida vielä ottaa kantaa. Yleisesti voidaan kuitenkin todeta, että vahingonkorvauksen perusteena on tavanomaisesti esineen käypä arvo tai taloudellisen vahingon osalta se menetys, minkä hakija toteen näyttää. Romutuspalkkion enimmäismäärä 2 000 euroa muodostaisi näin ollen vahingonkorvauksenakin suoritettavan korvauksen enimmäismäärän.

Lakiasiainpäällikkö Pekka Syrjänen

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/c21fbf1f-43b0-4015-93a7-23a10944a940
VISMA Sign
www.vismasign.com

12.4.2021

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/c21fbf1f-43b0-4015-93a7-23a10944a940

VISMA Sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This documents contains 4 pages before this page
Tämä asiakirja sisältää 4 sivua ennen tätä sivua
Detta dokument innehåller 4 sidor före denna sida
Dokumentet inneholder 4 sider før denne siden
Dette dokument indeholder 4 sider før denne side

PEKKA OLAVI SYRJÄNEN
f2fdb065-f883-4639-a3cc-b3e408ed6eaa - 2021-04-12 09:49:19 UTC +03:00
BankID / MobileID - b641fb2e-b492-4547-a975-643b491036cc - FI

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende